

14. SREČANJE "MLADI ZA NAPREDEK MARIBORA"

**ODNOS DO BRANJA UČENCEV OŠ
LOVRENC NA POHORJU
OD 1. DO 4. RAZREDA**

AVTORICE:
Jasna HOJNIK
Petra USAR
Špela ROBNIK

OSNOVNA ŠOLA
LOVRENC NA POHORJU

MENTORICA:
Marta KOVAČEC

Lovrenc na Pohorju, april 1997

ŠOLSKA KNJIŽNICA
OSNOVNE ŠOLE
Lovrenc na Pohorju

OBSEG NALOGE

Naloga je napisana na 19 straneh.

379.823

O;zg/1

Odnos do branja učen/raz.:

Inv: 90010/K

SOLSKA KNJIŽNICA
OSNOVNE ŠOLE
Lavrenc na Pohorju

11/98

KAZALO

	stran
OBSEG NALOGE	2
KAZALO	3
I. POVZETEK NALOGE	4
II. CILJI	5
III. NAČINI ZA DOSEGO CILJEV	6
IV. VSEBINA	7
1. O BRANJU	7
2. ODNOS DO BRANJA	8
VPRAŠALNIK	8
3. INTERVJU	14
V. ZAKLJUČEK	16
LITERATURA	18
ZAHVALA	19

I. POVZETEK NALOGE

Poiskale smo podatke o branju. Spoznale pomen branja za mladega človeka.

Spoznale smo odnos do branja učencev na razredni stopnji OŠ, s pomočjo vprašalnika.

Iz pogovora učiteljic, ki poučujejo učence od 1. do 4. razreda smo se seznanile, kako vzpodbujajo, navajajo učence za branje doma in v šoli.

Po obisku v šolski in krajevni knjižnici smo izvedele kakšne knjige si učenci najraje sposojajo.

II. NAMEN IN CILJI

Zadale smo si nalogo, da poiščemo čim več podatkov o branju.

Želele smo ugotoviti kakšen odnos do branja imajo učenci nasploh, odnos učencev do branja za razvedrilo in odnos učencev do branja za učenje.

Izvedeti smo želele, kako in na kakšen način učiteljice na razredni stopnji vzpodbujajo, navajajo učence k branju.

Spoznati smo želele, kakšne knjige si učenci najraje sposojajo v knjižnici.

III. NAČINI ZA DOSEGO CILJEV

Našega raziskovalnega dela smo se lotile tako, da smo najprej pobrskale po obstoječi literaturi o branju, ki smo si jo sposodile v šolski knjižnici in pri učiteljicah v razredih.

Obiskale smo učiteljice, ki poučujejo na razredni stopnji OŠ in jih poprosile, da nam povedo kako in na kakšen način spodbujajo učence k branju.

Obiskale smo šolsko in krajevno knjižnico in se pogovorile s knjižničarko o izbiri knjig učencev, ki redno obiskujejo knjižnico.

S pomočjo vprašalnika smo želele ugotoviti, kakšen odnos do branja imajo učenci v OŠ.

IV. VSEBINA

1. O BRANJU

Dandanes večina Slovencev zelo ceni izobrazbo, znanje in sposobnosti za pridobivanje znanja.

Zavedamo se pomena branja in pisanja kot dveh temeljnih dejavnosti našega časa, saj na obeh sloni ves proces osnovnega šolanja ni nadaljnjega izobraževanja (Jurček-Strmšnik, Borštnik 1992).

Da je prav branje pri učencih nepogrešljivo, zgovorno pove podatek, da kar večino (80 %) novega znanja in informacij dobimo prav z branjem tiskanih virov (Krivec 1990).

Branja se moramo naučiti zato, da bomo v njim pridobivali informacije, ki jih potrebujemo, si nabirali znanje ali se ob tem zabavali. Da pa postane branje res uporabno, mora biti avtomatizirano. To pa si pridobimo z veliko vaje.

Od učenca samega, stopnje branja ali težav, od staršev in drugih okoliščin je odvisno, kako bo učenec rad posegal za knjigami.

Začetni razredi dajejo otroku osnovo, ki omogoča pridobivanje znanja. Razvijajo in učijo se temeljne spretnosti, kot sta branje in pisanje. Otrok prebere navodila zato, da bo vedel, kaj mora narediti. S pomočjo branja se bo učil. Branje postane pravo šele takrat, ko začne rabiti praktičnim namenom.

Branje je veščina, ki jo večina otrok obvlada v prvem razredu, utrjuje in razvija pa jo med nadaljnjim šolanjem.

V OŠ naj bi se učenci naučili smiselnega tihega in glasnega branja, doživetega branja in samostojnega dela z besedili. Učencem naj bi nudilo branje prijetna doživetja in sprostitvev.

Pri oblikovanju odnosa mladega bralca do knjige ima pomembno vlogo družina. Tej pa pomaga še vrsta družbenih dejavnikov in ustanov. Vsi ti navajajo k branju ali odvrčajo od njega in usmerjajo pri izbiri literature.

Branje literature je prijetno razvedrilo, sprostitvev ali zapolnitev prostega časa.

2. ODNOS DO BRANJA

VPRAŠALNIK

Vprašalnik in vrednotenje vprašalnika smo zasledile v literaturi, ki smo si jo izposodile pri učiteljicah razrednega pouka.

Uporabile smo ga pri svojem raziskovalnem delu.

Z vprašalnikom odnosa do branja smo ugotavljale: odnos učencev do branja, odnos učencev do branja za razvedrilo, odnos učencev do branja za učenje.

Obiskale smo učence od 1. do 4. razreda.

Preden smo vprašalnike razdelile učencem, smo jim povedale, da bomo skušale ugotoviti, kako se oni počutijo ob branju.

Na sliki smo jim pokazale štiri Garfielde različno razporejene. (Garfield pod številko 4 se počuti ZELO DOBRO, kar žari od navdušenja. Garfield številka 3 se počuti DOBRO, Garfield številka 2 se počuti ZELO SLABO).

Učencem smo razdelile vprašalnike z narisanim Garfieldom. Prebrale smo jim dvajset dvajset povedi, ki govorijo o branju v različnih situacijah. Učenci so morali pri vsaki povedi/trditvi številčno označiti prazno okence ob trditvi, tako se oni počutijo ob takšnem branju.

Vprašalnik je izpolnilo 144 učencev razredne stopnje.

Po končanem reševanju smo vrednotile odgovore učencev med razredi (paralelkami), po razredih in skupaj za vse učence razredne stopnje. Kar je razvidno iz tabel in grafikona.

VPRAŠALNIK ODNOSA DO BRANJA

4

ZELO DOBRO

3

DOBRO

2

SLABO

1

ZELO SLABO

Kako se počutiš,

1. ... če bereš knjigo kakšno deževno soboto?	
2. če bereš knjigo med odmorom v šoli?	
3. ... če bereš knjigo doma za zabavo?	
4. ... če dobiš knjigo za darilo?	
5. če bereš v prostem času?	
6. ko pričneš brati novo knjigo?	
7. če bereš med počitnicami?	
8. ko bereš, namesto da bi se igral?	
9. ko greš v knjigarno?	
10. pri branju različnih vrst knjig?	
11. če te učitelj sprašuje o tem, kar si bral?	
12. če odgovarjaš na vprašanja po branju?	
13. ... če bereš pri pouku?	
14. če bereš šolske knjige (učbenike)?	
15. ... če se učiš iz knjig?	
16. če pri pouku berete?	
17. ... če berete kakšno zgodbo pri bralnem pouku?	
18. ... če berete v razredu naglas?	
19. ... ko uporabljaš slovar?	
20. ... če bereš za oceno?	

ODNOS DO BRANJA

Vprašalnik odnosa do branja ugotavlja: odnos učenca do branja nasploh, odnos učenca do branja za razvedrilo, odnos učenca do branja za učenje.

Vrednotenje vprašalnika:

Seštejemo obkrožena števila posebej za celoten vprašalnik in delimo skupen seštevek z dva. Posebej seštejemo vrednosti postavk od 1 - 10 (odnos do branja za razvedrilo) in postavk od 11- 20 (odnos do branja za učenje).

Interpretacija vprašalnika (približne vrednosti):

Splošen odnos do branja	število točk
DOBER	35 - 40
SREDNJI	26 - 34
SLAB	10 - 25

Odnos do branja za razvedrilo	število točk
DOBER	36 - 40
SREDNJI	28 - 35
SLAB	10 - 27

Odnos do branja za učenje	število točk
DOBER	34 - 40
SREDNJI	25 - 33
SLAB	10 - 24

ODNOS DO BRANJA UČENCEV RAZREDNE STOPNJE

- med paralelkami,
- med posameznimi razredi,
- skupaj.

Razred št. učenc.		Splošen odnos do branja		Odnos do branja za razvedrilo		Odnos do branja	
		št. otrok	%	št. otrok	%	št. otrok	%
1.A 25 učencev	dober	6	24	3	12	10	40
	srednji	17	68	17	68	14	56
	slab	2	8	5	20	1	4
2.A 21 učencev	dober	4	19	9	43	6	29
	srednji	17	81	12	57	11	52
	slab	0	0	0	0	4	19
2.B 20 učencev	dober	1	5	3	15	1	5
	srednji	14	70	10	50	10	50
	slab	5	25	7	35	9	45
3.A 21 učencev	dober	4	20	2	10	8	38
	srednji	4	66	16	76	9	43
	slab	3	14	3	14	4	19
3.B 20 učencev	dober	3	15	2	10	8	40
	srednji	14	70	14	70	9	45
	slab	3	15	4	20	9	15
4.A 17 učencev	dober	2	12	4	24	7	41
	srednji	14	82	13	76	8	47
	slab	1	6	0	0	2	12
4.B 25 učencev	dober	0	0	0	0	2	10
	srednji	15	75	12	60	13	65
	slab	5	25	8	40	5	25

ODNOS DO BRANJA UČENCEV PO RAZREDIH

Razred št. učenc.		Splošen odnos do branja		Odnos do branja za razvedrilo		Odnos do branja	
		št. otrok	%	št. otrok	%	št. otrok	%
1 25 učencev	dober	6	24	3	12	10	40
	srednji	17	68	17	68	14	56
	slab	2	8	5	20	1	4
2 41 učencev	dober	5	12,2	12	29,3	7	17,0
	srednji	31	75,6	22	53,7	21	51,3
	slab	5	12,2	7	17,0	13	31,7
3 41 učencev	dober	7	17	7	9,8	16	39
	srednji	28	68,3	30	73,2	18	44
	slab	6	14,7	7	17	7	17
4 37 učencev	dober	2	5,4	4	10,8	9	24,3
	srednji	29	78,4	25	67,6	21	56,7
	slab	6	14,6	8	21,6	7	19

SPLOŠEN ODNOS DO BRANJA

DOBER	20	13,9 %
SREDNJI	105	72,9 %
SLAB	19	13,2 %

ODNOS DO BRANJA ZA RAZVEDRILO

DOBER	23	16,0 %
SREDNJI	94	65,3 %
SLAB	27	18,7 %

ODNOS DO BRANJA ZA UČENJE

DOBER	42	29,2 %
SREDNJI	74	51,4 %
SLAB	28	19,4 %

3. INTERVJU

Obiskale smo učiteljice, ki poučujejo učence od 1. do 4. razreda. Želele smo izvedeti, na kakšen način učenci motivirajo, vzpodbujajo za branje.

ga. Danica BEDENIK (učiteljica 1. razreda)

Učence pritegne k branju z različnimi vzpodbudami. Pri prvošolčkih, ji je kot vzpodbuda v veliko pomoč lutka Jakope, ki učencem bere zgodbice in pomaga učencem pri samostojnem branju. Igrajo se različne didaktične igre, pri katerih razvija bralne sposobnosti učencev. Učenci radi posegajo po knjigah v razredni knjižnici. Domače branje imajo urejeno v šoli. Za bralno značko so se prijavili vsi učenci. Osvojili so jo vsi učenci.

ga. Dragica JAMNIK (učiteljica 2. razreda)

Učence k branju pritegne s pogovorom, ilustracijami, različnimi vprašanji. Veliko sama bere učencem. Pri obravnavi različnih učnih vsebin, učenci prinašajo različno literaturo (enciklopedije, leksikone), tako skupaj poiščejo odgovore na določena vprašanja in s tem se učenci navajajo na učenje iz knjig.

Domače branje obravnavajo v šoli.

Za bralno značko tekmujejo vsi učenci.

Učenci si sami enkrat tedensko menjavajo, sposojajo knjige v razredni knjižnici.

ga. Hilda LADINEK (učiteljica 3. razreda)

Učence k branju ne sili. V razredu imajo knjižnico. Učenci si knjige redno izposojajo enkrat tedensko.

Domače branje opravijo v šoli.

Učenci pri pouku uporabljajo različno literaturo, ki si jo sproti izposojajo v šolski knjižnici.

ga. Milena PEČNIK (učiteljica 4. razreda)

Učence pritegne k branju z lepo ilustracijo ali pa jim prebere začetek besedila in tako pritegne učence, da sami preberejo besedilo.

Učenci si knjige izposojajo v šolski knjižnici.

Domače branje imajo vključeno pri pouku slovenskega jezika.

Za bralno značko ne tekmujejo vsi učenci.

V tem šolskem letu je bralno značko do sedaj osvojilo le 6 učencev. Vsaj eno knjigo pa je pripovedovalo 50 % učencev.

Po končanem pogovoru z učiteljicami smo se napotile v šolsko knjižnico. Zanimalo nas je, iz katerih razredov učenci največkrat prihajajo v knjižnico in kakšne knjige si učenci najraje sposojajo.

ga. Jerica BASLE-VIVAT (knjižničarka)

Pogosto si menjavajo knjige učenci četrtil razredov. Učenci petih in šestih razredov prihajajo v knjižnico pet do šest krat mesečno. Najmanj obiskujejo knjižnico učenci sedmih in osmih razredov.

Največkrat si učenci sposojajo knjige za branje branje, za razvedrilo, prosti čas in domače branje. Strokovno literaturo si sposodijo učenci višjih razredov, za pomoč pri pisanju različnih referatov.

Knjižničarka opaža, da je vsako leto manj bralcev. Misli, da so zato krivi računalniki in TV.

V. ZAKLJUČEK

Spoznale smo, da je branje zares nepogrešljivo. Z branjem si pridobivamo informacije, ki jih potrebujemo v svojem vsakdanjem življenju. Z branjem si nabiramo znanje in se ob branju tudi zabavamo.

Učiteljice, ki poučujejo učence od 1. do 4. razreda, na različne načine vzpodbujajo učence k branju.

Pri tem upoštevajo starostno skupino otrok. Prvošolčke in drugošolčke še vedno najbolj pritegne lutka in razne didaktične igre. Učence tretjih in četrtih razredov različne ilustracije in razna problemska vprašanja.

Iz pogovora učiteljic smo izvedele, da učenci prvih in drugih razredov pogosto menjavajo knjige v razredni knjižnici, prav tako bralno značko osvoji več učencev, kot v tretjih in četrtih razredih.

Največ knjig, si učenci izposodijo za branje za razvedrilo, prosti čas in domače branje. Razne enciklopedije, leksikone in učbenike si učenci izposodijo le občasno, kadar jih potrebujejo.

Pri vrednotenju vprašalnika odnosa do branja za vse učence razredne stopnje smo ugotovile, da ima 20 učencev (13,9 %) dober splošen odnos do branja, 72,9 % učencev ima srednji odnos do branja in 19 učencev (13,2 %) slab odnos do branja.

Pri odnosu do branja za razvedrilo ima 23 učencev (16 %) dober odnos, 94 učencev (65,3 %) srednji in 27 učencev (18,7 %) slab odnos do branja.

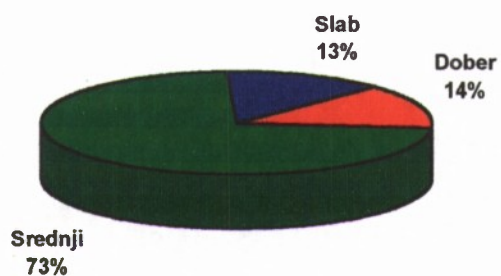
Odnos do branja za učenje ima dober odnos 42 učencev (29,2 %), srednji 74 učencev (51,4) in slab odnos do branja za učenje 28 učencev (19,4 %).

Pri vrednotenju smo ugotovile, da prevladuje srednji odnos do branja, na vseh področjih branja, ki smo jih raziskale.

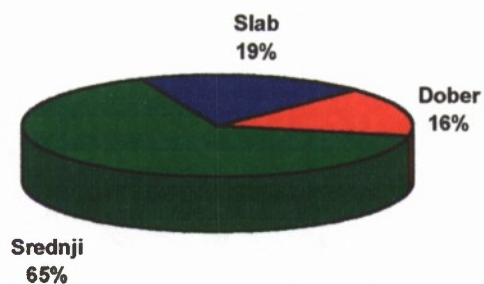
Učenci na razredni stopnji potrebujejo še več različnih vzpodbud, da bodo še raje in z veseljem posegali po knjigah.

V letošnjem šolskem letu smo raziskale odnos do branja učencev od 1. do 4. razreda. Za naslednje šolsko leto smo si zadale nalogo, da spoznamo, kakšen odnos do branja imajo učenci naše šole od 5. do 8. razreda. Rezultate bomo med seboj primerjale.

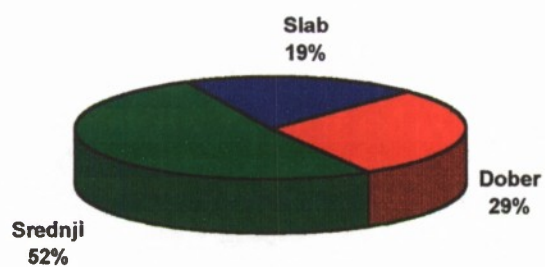
SPLOŠEN ODNOS DO BRANJA

ODNOS DO BRANJA ZA RAZVEDRILLO

ODNOS DO BRANJA ZA UČENJE

LITERATURA

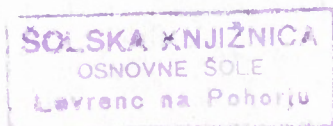
- Predmetnik in učni načrt OŠ, Zavod za šolstvo, Ljubljana 1983
- dr. Sonja Pečjak, Vrednotenje in ocenjevanje branja pri učencih, Different, Trzin 1995
- Revija Didakta - članek Ane Potočnik: Razvijanje bralnih veščin v OŠ.

ZAHVALA

Pri tej raziskovalni nalogi so nam pomagale učiteljice razredne stopnje in knjižničarka, g. Božo Fornezzi in gdč. Vladka Kožuh.

Vsem se za njihovo prijazno pomoč najlepše zahvaljujemo.

RAZISKOVALNA SKUPINA:
Petra, Špela, Jasna in mentorica

379.823

O; zg/1

Odnos do branja učen/raz.:

Inv: 90010/K

OŠ Lovrenc na Pohorju

090010